Ч. 257 (14.154). Львів, пятниця 27. вересня 1935. Pocztowe opłac. opłacona ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504·060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Четвертьрічно 15·00 „ Піврічне 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-36. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В кожній хвилині може вибухнути війна.

СОТКИ ТАНКІВ НА АБІСИНСЬКІМ КОРДОНІ.

ЛЬОНДОН, 26. 9. ПАТ. Райтер повідомляє з Аддіс-Абеби: Абісинська розвідка ствердила, що Італія сконцентрувала на абісинськім кордоні тисячі мотоциклістів і сотки танків. Коло 30 італійських літаків щоденно слідкує за рухами військ у прикордонній смузі. Абісинці розстрілюють щоденно по 2—3 сомалійських шпигунів, які працюють для Італії.

Абісинські війська у районі Дабабур не мають харчів. Військова влада у Гарар домагається швидкого довозу харчів.

ТАЙНЕ ЗАСІДАННЯ РАДИ ЛІҐИ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА, 26. 9. ПАТ. Члени ради Ліґи Націй зійшлися нині в год. 10-ій рано на тайну нараду, яка мала формальний характер і відбулася без участи Італії. Нарада тягнулася ледви годину і на ній устійнили дальшу процедуру у справі італійсько-абісинського конфлікту. На прилюднім засіданні ради, яке відбулося годину пізніше, рішили ось що: 1) Рада Ліґи вибере спеціяльний комітет, до якого увійдуть усі члени ради без Італії. Цей комітет на основі уст. 4. статті 15. договору Ліґи підготовить для Ліґи звіт і вказівки. 2) Комітет пятьох буде вести свою працю далі підчас коли комітет 13-ох буде підготовляти звіт. Перше засідання комітету 13-ох відбудеться завтра.

У ЖЕНЕВІ СПОДІЮТЬСЯ, ЩО ВІЙНА НЕМИНУЧА.

СТОКГОЛЬМ, 26. 9. ПАТ. „Стокгольмс Тідніңген" помістив інтерву з мін. Унденом, членом шведської делегації у Лізі Націй на тему теперішнього політичного положення. Мін. Унден заявив, що хід подій доведе до неприятельської акції. Ліґа Націй напевно наложить санкції. Покищо невідомо, які вони матимуть наслідки. Порозуміння між В. Британією і Францією у справі спільної поведінки викликало у колах Ліґи оптимістичний настрій.

ПРИГОТОВНІ РУХИ БРИТІЙСЬКОЇ ФЛЬОТИ.

АТЕНИ, 26. 9. ПАТ. До заливу Патрас приплило 5 британських підводних човнів.

ЛЬОНДОН, 26. 9. ПАТ. Райтер повідомляє з Канеї, що вчора біля Колінкенеї (півн.-східне побережжа Крети) появився італійський воєнний корабель, який потім відплив.

Абісинія домагається міжнародньої комісії, що устійнила би відповідальність за війну.

АДДІС-АБЕБА, 26. 9. ПАТ. Райтер повідомляє, що абісинський уряд звернувся до Ліґи Націй з просьбою, щоб негайно вислати літаками, в потребі навіть на його кошт, міжнародню комісію, що справдилаб, чи Абісинія видає розпорядки воєнного характеру та яка моглаби ствердити, хто зачинає ворожі кроки.

ЖЕНЕВА, 26. 9. ПАТ. Генеральний секретар Ліґи Націй дістав ноту абісинського цісаря, якою заявляє, що абісинські війська виконали виданий кілька місяців тому приказ відступитися на 30 км. від кордону. Далі цісар пише: „Пригадуємо вам нашу давну просьбу, щоб вислати безсторонніх обсерваторів, які ствердили би факти нападу, або інших інцидентів та устійнили відповідальність. Просимо теж, щоб Рада видала всі ті розпорядки, які вважає за вказані, щоб запобігти війні. Запевнюємо про нашу підтримку і співпрацю на цілій території Абісинії щодо всіх розпорядків Ліґи".

Проти Італії застосують хіба тільки господарські санкції.

ЛЬОНДОН, 26. 9. ПАТ. Дипльоматичний співробітник „Манчестер Ґардіяну" довідується, що в Льондоні подрібно досліджують можливости застосування санкцій та їх наслідки.

Військових та морських санкцій не беруть за увагу і застановляються тільки над санкціями на основі резолюції зборів Ліґи з жовтня 1921. р., що передбачує тільки розпорядки господарського характеру. Військові й морські санкції виключили як непрактичні, а не з засадничих причин. Щоденник зауважує, що застосування 16 статті і господарське відокремлення Італії пошкодилоб більше Югославії як Італії, бо більшість югославянського експорту йде до Італії.

Анґлія протиставиться кожному напасникові в Европі.

ПАРИЖ, 26. 9. ПАТ. Льондонський кореспондент „Пті Парізієну" повідомляє, що анґлійський уряд, відповідаючи на французький запит, мав заявити, що він готовий ділати згідно з іншими державами проти кожного напасника в Европі, але не може вийти поза загальні зобовязання, що випливають з участи В. Британії у Лізі Націй.

Відложать збори Ліґи Націй.

ЖЕНЕВА, 26. 9. ПАТ. Ґенеральний секретаріят Ліґи Націй оголосив такий комунікат:

„Президія зборів Ліґи, що радить під проводом Бенеша, рішила після виміни поглядів, в якій узяли участь Іден, Мотта і Де Валера, зібратись знову нині або в пятницю, щоб застановитися над тим, чи замкнути або пересунути збори".

Великодержави провірюють справу Мемеля.

ПРАВНИКИ ТРЬОХ ВЕЛИКОДЕРЖАВ СТВЕРДИЛИ, ЩО ЛИТОВЦІ НЕ НАРУШИЛИ МЕМЕЛЬСЬКОГО СТАТУТУ.

ЖЕНЕВА, 26. 9. ПАТ. Ляваль, Іден і Альоізі при участи литовського міністра Лозорайтіса відбули вчора наради у справі Мемеля. Свого часу, на початку теперішніх зборів Ліґи, головно після промови канцлера Гітлера, Лозорайтіс хотів звернутись до Ліґи Націй, щоб остерегла Німеччину. Представники трьох великодержав-сиґнатарів мемельського статута відрадили тоді Лозорайтісові такий крок, обіцюючи, що ще в тій сесії тією справою в інший спосіб займуться. Підчас вчорашніх нарад подрібно обговорили ситуацію. Представники великодержав звернули увагу мін. Лозорайтісові на те, що конче треба, щоб Литва дотримувала мемельський статут щодо його змісту й духа. Мін. Лозорайтіс запевнив Ляваля, Ідена й Альоізія, що видані у звязку з виборами у Мемелі закони і декрети, зовсім не є суперечні з постановами мемельського договору.

Пополудні відбулась нарада правників трьох великодержав, що докладно провірили декрети у справі виборів у Мемелі та дійшли до переконання, що ті декрети не є суперечні з постановами мемельського статуту.

Про вчорашню акцію великодержав та про висліди наради правників амбасадори В. Британії, Франції і Італії у Берліні мають повідомити німецький уряд.

10 медиків.

Львів, 26. вересня 1935.

На медичний факультет львівського університету прийняли в цьому році коло 10 українців на 120 місць. Так, як звичайно, в останніх 2—3 літах. Отже нічого не змінилось. Також по-давньому прийнято на медицину значно більше жидів, ніж українців, хоч жиди на терені Галичини творять лише 10—12 відсотків населення. Якщо під цим оглядом наступила деяка зміна, то саме та, що в нинішньому році дуже збільшилося число новоприйнятих студентів жидів і диспропорція між числом нових медиків українців і жидів стала ще більше яскравою. Забули видко ендецькі професори медицини, що рішали про прийом нових медиків-студентів, навіть про улюбленого воjника ендеції — „боротьбу з жидівськими впливами": українські для них ще прикріші!

А ось інший момент у тій самій справі приймання на університетські студії. На правничому відділі було тепер щось 800 місць. Іноді приймали навіть около 1000 студентів на І. рік права. У цьому році на тих 800 місць зголосилось 400 матуристів. Здавалось би, всі можуть бути прийняті без всяких перешкід. Де там! Були заведені — вперше від 15 літ! — якісь іспити й у висліді, як нас інформують, кількох українців не прийняли. Окремі вступні іспити до університету, без уваги на матуральне свідоцтво, яке дає право вступу до високої школи, це тільки нова маскована форма старого „нумерус клявзус". З тієї методи та вигода, що ніхто не має права вглянути, як саме реалізується нумерус клявзус: деканати довільно вводять або відкликують іспити і надають їм довільний характер.

У царській Росії також істнував якийсь час нумерус клявзус, — лише для жидів при вступі до середніх шкіл. Але там те неслушне само собою обмеження громадянських прав було бодай унормоване законом, що точно означував границі того обмеження та спосіб його переведення. У Польщі конституція не передбачає ніякого нумерус клявзус, але він від літ істнує, передовсім супроти українців, в головному центрі території з українською більшістю населення та центрі української культури. Істнує цей нумерус клявзус, поруч з законом з 1920. р. про заснування українського університету в тій самій Галичині, законом, що *ніколи не був анульований*.

Переводять цей нумерус клявзус у спосіб зал… більше самовільний. Деканатські комісії приймають стільки українців, скільки самі захочуть; то більше, то менше. Ось одного року прийняли були на медичний факультет у Львові аж… 1 українця та рівночасно кількох росіян, чи не всіх, що були в Польщі. Пікантно, що сталося це якраз після того, як покійний міністер внутрішніх справ Б. Перацький саме підкреслив був у соймі необхідність скерувати українську молодь до фахових студій.

Що найдивніше, ніхто за ці річи не відповідає. Адже істнує таке поступове „табу", як автономія високих шкіл. Спробуйте внести скаргу на висліди теперішніх вписів українців до львівського університету. Міністерство освіти відповість сакраментальною фразою про автономію університетів, що загарантована законом. А чи багато людей памятає, як саме було з тим законом про автономію високих шкіл? Кілька літ тому приймали у соймі новий закон, що сильно обмежив високошкільну автономію. Опозиційні посли говорили тоді у соймі навіть про скасування універ

спетської автономії. І тільки в одній справі, (але якій-же характеристичній!) лишили університетам давню повну свободу до самоволі включно — це в справі приймання студентів. Дарма тоді українські та жидівські посли зголосили були поправку, щоб міністер освіти чи ректор університету, безпосередньо відповідальний перед міністром, мали можливість інтервенювати у тій справі. Ці поправки одноголосно відкинув проурядовий табор разом... з ендеками.

І витворилася дивна ситуація. У державі, що так сильно хоче бути „тотальною", що прямує до удержавлення цілого громадянського життя на всіх ділянках, лише одна та справа, що має явно політичний характер, віддана... гуртковій ні перед ким невідповідальних осіб, фактично підпорядкована сліпій польській вулиці.

Однак українське громадянство, український політичний провід та вся українська молодь, не можуть погодитися з тим, що питання доступу до високих шкіл залежить від польської шовіністичної вулиці. Сумніваємося теж, чи уряд і держава погодились би з тим, щоб українці добували собі належні їм права — від вулиці — вуличними методами. Боротьба за право української молоді до високих шкіл має вже за собою свою історію, має сторінки мартирольогії, і сьогодні, у половині 30. рр. XX. ст., зіштовхування проблеми українського шкільництва до... нумерус клявзус у польських високих школах з 10-ти місцями на медичному факультеті, — це занадто вже прозора своїми тенденціями гра.

Але вона має ту добру сторінку, що в найбільш яскравому світлі ставить дивоглядний стан українського високого шкільництва й української молоді. Рубом стоїть справа оснування українського університету у Львові, рубом стоїть справа доступу української фахово-вишколеної, високо освіченої інтелігенції, до державних і самоуправних становищ. Як довго ця справа не буде вирішена — важко навіть мріяти про фактичну нормалізацію польсько-українських відносин: бо справа молоді, справа культури нації, є першою і найважнішою справою.

„Русскоє дєло" на Волині.

Волинь, 23. IX. 1935.

„А Васька слушает да ест", — сказав Крилов на закінчення своєї байки про резонера-куховаря й нахабного, але „діяльного" кота. Цю фразу сказав Крилов radше про власних земляків.

В той час, як якісь там західні кухварі-гуманісти виголошували цілі тиради на тему міжнародньої етики, гуманности, рівноправности народів і т. д., — русскій кіт — Васька їв, їв Україну, Білорусь, Польщу, Кавказ, Фінляндію й інші „області" та інших своїх „вірнопідданих". І так цей Васька привчився їсти чужу „курятину", що хоча і зуби повилітали й дістати її занадто тяжко, а він усе ще клацає зубами.

І то не в Росії десь, а на українській Волині. 16. серпня в Городку на Рівенщині вмер голова „верховного совета" РНО, барон Володимир Штайнґель, про якого „Церква і Нарід" у ч. 12. писала:

„Син члена української фракції в першій державній думі, а за часів гетьмана Скоропадського посла українського у Берліні барона Ф. Штайнґеля, — небіжчик не перейняв симпатій батька до українського народу, серед якого народився й жив і був, як росіянин, сторонником і провідником тої ідеольоґічної школи на українських землях, яка все намагалася й намагається переробити на „общерусскій" багатоміліоновий нарід український... На тій точці небіжчик стояв у конфлікті з українцями... був активним провідником у життя своїх переконань... Церква в його уявленні могла бути тільки церковно славянською й „общерусской".

Тому то рештки російських кольоністів і б. урядовців подбали, щоб похорон В. Штайнґеля, як борця за „русское дело", мав особливо шумний політичний характер. На похорон прибув із Дерманя „русскій" єпископ Симон і сам його відправив у асисті „русскіх" батюшок. Прибули туди й делеґати російських організацій з ріжних місць.

Вільно росіянам шанувати свого діяча, як їм подобається, але не вільно при цій сумній церемонії наслідувати колишніх чорносотенних украïножерів, які не церемонились із своїми виявами ненависти. Не вільно їм ображувати національні почування народу, серед якого опинились, перекручувати історію і кпити собі з дійсности.

Проте беззубі російські коти-Васьки дозволили собі на всі ці неймовірні вибрики, користаючи із захисту хреста й хоругов.

Ось що пишуть про це місцеві польські часописи, проурядовий „Волинь" ч. (35.) і приватний журнал „Зніч" (ч. 8.):

„Звідки то у промовах, — питається „Волинь" — знайома мельодія, що так нагадує пісоньки губернатора Хітромудрова, ісправника Мордобоєва й достойних отців-редакторів з „Почаєвскаго Лістка" Акакія й Павсікакія?!... Пан Ікс плачливо хвалить небіжчика, як оборонця гнобленого в нинішнє „смутное время" православя. Пан Ігрек починає інтерпретувати історію, навязуючи традиції „древняго русскаго города", яким є (думаєте, Рязань або Псков?), яким є... Дубно, до поняття „русской Волині". Обидва при цій нагоді згадують про князів Острожських, як про героїв боротьби „за русское дело".

„Зніч" додає від себе:

„Якщо цього мало, можемо додати значно більше нетактів з боку людей, що там були й так казали".

„А Васька слушает да ест".

Весь цей гнів польських волинських часописів нагадує лише резонерство криловського кухваря. Росіяни продовжують робити своє „русское дело" на... українському тілі. Сальоновим тоном промовляє „Волинь" до рновців із „древняго русскаго Дубна" й взагалі „русской Волині". Супроти автохтонів Волині є тон інший.

Чомуж тоді росіянам не робити на Волині свого „русскаго дела"? Ось відбулася в луцькому соборі панахида по В. Штайнґелі, а перед нею появилися клепсидри, на яких поруч з російською ґімназією й добродійним т-вом була партія РНО. І нічого! Тут ніякої політики нема, не так, як в українців, яким з ніякою партією до церкви пхатись не вільно.

Або: український єпископ каже священикам, що можна служити по українськи, а якийсь член РНО одним, більш лякливим священикам-українцям натякає на серіозні неприємности, а другим шепче до вуха: „Стримайтесь, як прийде зміна там... у воєвідстві, „наша снова вазьмйот".

Звідки ця самопевність росіян, впертість оцих котів-Васек? Вони роблять так сміливо своє „русское дело", знаючи, що довго ще польські чинники будуть йому потурати, щоб воно пакостило українцям.

Senex.

Відгомін нападу на Бремен.

НЮ ЙОРК, 9-го вересня. (Вл. кор.) У жидівському Ню Йорку настала спершу мовчанка в газетах з приводу видання присуду судді Бродського на напасників на німецький корабель Бремен. Він не лише увільнив їх, але ще й назвав німців морськими розбишаками. Аж за кілька днів заговорив „Таймс", який хоч і обережно, а всетаки поставився критично до заввваг Бродського як судді. Зате „Геральд Тріб'юн" виписав цілу тираду проти Бродського й недвозначно погрозив йому, кажучи: „Коли недискреція Бродського поставить американський нарід перед понижуючим обовязок перепросити Німеччину вдруге, тоді наш суддя почує обовязок вирівняти свій рахунок з нашою нацією". А „Ню Йорк Сан" пригадує Бродському, що він повинен був памятати на те, що Америка перепросила Німеччину за напад на Бремен, отже не повинен спричинювати нового клопоту, тим більше, що він не знайшов досить доказів на засуд підозрілих.

Чернівці виключені з летунської лінії Москва — Прага.

(ОКО). Проєктована воздушна лінія Москва—Прага, яка вказує на теперішнє чесько-московське братання, веде через союзну румунську територію. Щоб відповідно „приготовити терен", відложено відкриття цієї лінії на найближчий рік. З нарад, які велися у Празі, виходило, що перестанками цього лету на території Румунії мали бути Чернівці та Клюж (Клявзенбурґ). Досі відбулися лише пробні лети.

В останнім часі зайшла одна основна зміна напряму цієї воздушної лінії. А саме большевицькі кола бажають лише одного перестанку на румунській території, і то в Семитороді (Клюж), а не на Буковині (Чернівці).

Коли взяти під увагу, що Чернівці є більшим містом, як Клюж, мають найновітніше летовище в Румунії та лежать саме на простій воздушної лінії Москва—Прага, то це рішення комісаріяту воздушних справ є якоюсь дивною, або — ліпше сказати — вимовною охороною совітських летунів. Перед ким?

Нові селянські заворушення на Литві.

РИҐА, 2. 9. ПАТ. З Ковна повідомляють: На днях прийшло знову до поважного зудару між сільським населенням і поліцією. Тим разом події мали місце у волковиськім повіті. Відділ поліції хотів там арештувати кількох селян, підозрілих у протиурядовій аґітації. В обороні арештованих стануло околичне населення. З юрби впало кілька стрілів у напрямі поліції. Поліція відповіла теж стрілами та поранила важко 3 особи, з яких одна вмерла по дорозі. Заворушень досі не опанували.

Візита прем. Ґембеша у Берліні.

БУКАРЕШТ, 26. 9. ПАТ. Мадярська агенція телеграфічна повідомляє: Прем. Ґембеш відлетів нині рано в год. 8.55 до Німеччини літаком, який віддав до його диспозиції німецький уряд. Премієр візьме участь у ловах, на які запросив його пруський премієр Ґерінґ, великий мисливий Німеччини. З прем. Ґембешом їдуть: шеф пресової секції у мадярськім міністерстві закордонних справ Менґеле, директор політичної секції ради Бесені та адютант премієра Саквазі. Прем. Ґембеш задержиться коротко у Берліні і зложить візиту канц. Гітлерові. Одночасно скористає з нагоди, щоб перевести розмови з керманичами Німеччини.

Заборона зїзду партії Генляйна в Чехословаччині.

МОРАВСЬКА ОСТРАВА, 26. 9. ПАТ. Управа німецької партії Генляйна заповіла на 19. і 20. жовтня головний партійний зїзд до Опави. У зїзді мало взяти участь більше як 30.000 осіб. Дирекція поліції в Опаві заборонила зїзд.

Відплив золота з Европи до Америки.

ЛЬОНДОН, 26. 9. ПАТ. У звязку з теперішньою міжнародньою ситуацією постійно відпливає золота з Европи до Америки. „Івнінґ Стандард" подає, що в минулих двох тижнях запас золота Америки зріс на яких 150 міліонів долярів. Тепер золота є в Америці на 9,4 міліярдів долярів. Тому рік в Америці було тільки на 7,8 міліярдів долярів.

З нашої кооперації.

НАШІ КООПЕРАТИВНІ ПЕКАРНІ В 1934 Р.

У „Госп.-Кооп. Часописі" ч. 38 находимо статтю інсп. Івана Федака про українські кооперативні пекарні в 1934 р. Хоч печивом торгує у нас коло 2.200 кооператив (на всіх 3.200), все таки лиш 7 кооператив вели свої пекарні і то лише дві, а саме „Золотий Колос" у Львові і „Золотий Колос" у Перемишлі, були самостійними пекарськими кооперативами, які позатим не вели ніяких інших підприємств. Всі інші (5) були ведені як промислові підприємства при споживчих кооперативах. Найкращі торги печивом у 1934 р. мала кооп. „Золотий Колос" у Львові (143 тис. зол.), потім кооп. „Надія" в Перемишлі (93 тис. зол.), „Золотий Колос" у Перемишлі (69 тис. зол.), „Повіт. Торг. Спілка" у Яворові (56 тисяч зол.), „Український Нар. Дім" у Суд. Вишні (23 тис. зол.), „Добробут" у Вислобоках (27 тис. зол.), і „Наша Торговля" в Ходорові (за 3 і пів року діяльности 9 тис. зол.). Урядження пекарень було в шістьох кооперативах власне, лише кооп. „Наша Торговля" в Ходорові винаймила готову пекарню у приватного підприємця. Всі пекарні разом переробили 1,366.000 кг. муки. Всі згадані кооперативи ведуть свої підприємства у малих розмірах, тому продукують досить дорого і слабо оплачуються. Свою статтю закінчує автор висновком, що одиноко покликаними до розбудови кооперативних пекарень є при наших загальних обставинах окружні, чи повітові кооперативні осередки. Вони одні лучать у нас торговельно село з містом, можуть зібрати потрібні оборотові фонди і підібрати відповідний технічний та адміністраційний апарат. З опануванням пекарняного промислу прийде у нас черга і на млинарство.

ІНВЕСТИЦІЙНІ МОЛОЧАРСЬКІ КРЕДИТИ.

Ревізійний Союз Українських Кооператив зголосив у порозумінні з Маслосоюзом у „Банку Рольнім" запотребування української молочарської кооперації на інвестиційні господарські кредити у звязку з цими високими вимогами, які ставлять нові закони до молочарень. У меморіялі РСУК взяв під увагу 43 районові кооперативи.

ЗІЗД ПРЕДСТАВНИКІВ ПОВІТОВИХ ОСЕРЕДКІВ У ЛЬВОВІ.

На день 27 і 28 ц. м. скликує Центросоюз представників повітових осередків на нараду до Львова. На порядку нарад стоять такі важніші точки: 1) Організаційний стан підбудови Ц. С., 2) Торговельна політика підбудови Ц. С. і 3) Практичний показ сортування льняного і конопляного прядива та клоча. Оскільки програма нарад не буде вичерпана в назначених двох днях, зізд буде продовжений і на день 29. вересня.

САМОГУБСТВО КРАМАРЯ.

Весною цього року управа кооп. „Вперед" у Колінках, пов. Городенка, приняла 17-літнього Василя Вережана, хлопця меткого, що, здавалося, буде вимріяним крамарем. Та скоро показалося, що крамар починає вести гуляще життя. Всякі напімнення нічого не помагали, а навіть завізваний батько став по стороні сина-одинака. Отож не лишалося нічого іншого, як його усунути, бо управа вже навіть не мала де грошей позичити на купно товарів. Переведена люстрація виказала брак товарів на 532 зол. Вчувши це, крамар подався до Дністра і втопився. Ця рідка подія викликала в цілій околиці пригноблююче враження.

ЗАСУД НА МАНКАРЯ.

Коломийський окр. суд на виїздній сесії в Городенці засудив дня 10. вересня ц. р. Миколу Шеремету з Дащешеви на вісім місяців арешту за спроневірення 1.605.73 зол. у крамниці ПСК в Чортівці.

ПОЛЬСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА ЦЕНТРАЛЯ КООПЕРАТИВ У ЛЬВОВІ.

В дні 11 ц. м. відбулася у Львові при участи представників Синдикату Рільничих Кооператив у Кракові, Збіжевого Синдикату у Львові, Малопольського Т-ва Рільничого зі Львова і Кракова та Львівської Рільничої Палати, а також представників Союзу рільничих та зарібкових кооператив Р. П. конференція, присвячена питанню господарських рільничо-торговельних централь польських кооператив на терені Галичини. У висліді цієї конференції виробляють уже статут торговельної централі, який буде принятий вже при кінці вересня. **В. Л.**

Новий уряд в Еспанії.

МАДРИД, 26. 9. ПАТ. Чапапріета створив по дводенних переговорах в представниками партій новий уряд.

Склад нового уряду такий: премієр і міністер фінансів Чапапріета ,міністер війни Хіль Роблес, закордонних справ Леру, маринарки Раголя, хліборобства, торговлі і промислу Мартінез Девалеско, публичних робіт і комунікації Люсія, внутрішніх справ Пабльо Блянко, справедливости і праці Сальмон і міністер освіти Роча.

Три члени нового кабінету Леру, Роча і Пабльо Блянко — радикали, Люсія, Хіль Роблес і Сальмон — католики, Мартінез Девалеско — аграрій, Раголя — катальонський регіоналіст. Чапапріета незалежний і не належить до ніякої партії.

До уряду ввійшли провідники трьох партій, що належать до урядового бльоку: Леру, Хіль Роблес і Мартінез Девалеско. Чапапріета є премієром уперше.

Політичні кола передбачують, що новий уряд матиме у палаті кортезів більшість 260 голосів на загальну суму 440 послів. Уряд має запевнену підтримку катальонських регіоналістів і чотирьох партій, що підтримували попередній уряд: народніх аграріїв (Католицька Ліга), радикалів аграріїв і лібералів демократів.

МАДРИД, 26. 9. ПАТ. Новоіменований премієр Чапапріета заявив представникові Аваса, що його уряд старатиметься поладнати виборчий закон, і продовжувати політику фінансової відбудови та праці над реформою конституції. Крім цього уряд зачне акцію в користь заспокоєння умів.

ПЕРШОГО ЖОВТНЯ ДЕКЛЯРАЦІЯ УРЯДУ.

МАДРИД, 26. 9. ПАТ. Новий уряд відбув коротке засідання, на якім вирішено продовжувати програму попереднього уряду.

Першого жовтня уряд Чапапріети виступить з декляраціею в кортезах.

ВОЛОДИМИР НЕСТОРОВИЧ. 3)

Кілька днів над Чорним Морем.

Враження з поїздки до Варни

III.

У ВАРНІ.

Ще далеко перед Варною відпоручник „Орбісу" порозадавав числа на кватири і наліпки на куфри та поінформував нас, що маємо робити. Річи мали ми залишити в ваґонах і наперед їхати автобусами на обід до ресторану. Щойно після обіду мали ми вернутись за баґажем і розїхатись до призначених кватирах. Та багато прогульковців — боячись за баґаж —так хвилювались на стації, що відпоручник „Орбісу" аж захрип, вираквуючи ще раз свої вказівки до туби, яку возив зі собою.

Наш автобус висадив нас біля якогось ресторану далеко від залізничої стації. Та в цьому ресторані ніби нічого про нас не знали (до таких непорозумінь доходило часто іще через незнання болгарської мови, яка багатьом, що знали російську мову, видалась навдивовижу більше незрозуміла, ніж вони думали). Вийшли ми з цього ресторану на те, щоби незабаром знову до нього вернутись. Бо був це ресторан п. н. „Морско Казино", де ми дійсно мали обідати і де відтак постійно харчувались. Вибір „Орбісу" не міг бути кращим. „Морско Казино" — це першорядний ресторан з чарівним видом на море, серед парку з багатою ростнею. Столики розміщені в просторій дансінговій салі, без даху, на веранді і під тінистими деревами парку, що тут кінчається балюстрадою. Під нею доріжка для проходів, а далі камінні доріжки до морських лазничок. Скрізь повно квітів. Чудове місце.

Наші кватири по приватних домах симпатичних мешканців Варни, — одна, дві, а то й три кімнати були нераз в одному домі. Наш дім стояв у невеличкім садочку з альтанкою, що її сплело густе віття винограду, повне не тільки листя, але й овочів, щоправда, ще не зовсім спілих. Пані Ґеорґієв, наша добродушна старенька господиня та її дві працьовиті доні, ставились до нас зі зворушливою дбайливістю. Також молодий Ґеорґієв (син, бо батька тільки рідко ми бачили), помагав нам, наскільки міг, співати вечорами пісні (вивчив дуже скоро „Реве та стогне..." і їсти багато-кілеві кавуни чи дині. Він теж навчив нас, що кавуна треба наперед кинути на годину-дві до холодної води і щойно після того починати їсти. І справді — холодний кавун смакував куди краще. Не даром їли ми його навіть після вечері по 3 кіля...

Дехто вже першого дня — хоч вечір був недалекий — пішов купатись у море. Та таких було мало. Інші пішли у парк чи в місто.

Багато позасідало в ресторані, приглядаючись як темніло море і небо, як спроквола затиралась лінія обрію і як загорялась морська ліхтарня на супротивному березі заливу. Тут і там при столиках писали привіти знайомим, щоби „конче" того самого дня вислати. Згодом подали кельнери вечерю (кожен з нас мав бони за сніданки, обіди і вечері): мясо і щось солодке або овочі. Очевидно, без вина не обходилось, бо і як: 10 левів літра, себто 65 сотиків на польські гроші! А вино було добре, молоде, холодне, бо з леду... І так ми звикли до нього, що гірко було сказати собі „минулось", коли в поворотній дорозі скінчились останні його запаси. Я певен, що найзавзятіший наш „відродженець" не цурався би чарки такого вина, так як і зовсім „некурящий" був би не відмовився від папіроса з коробки із надруком нпр. „Букет". Я проявив таку слабу волю, що почав знову курити, заманений доброю якістю болгарського тютюну.

У неділю з самого ранку треба було вибратись на терен колишнього зудару християн із бісурменами, де мало відбутися свято відслонення мавзолею. Завдання було нелегке, бо місця в автобусах треба було брати з бою. Та це мені вспіті вдалось і я вислав навіть репортаж зараз на другий день до „Діла". (Видрукований щойно тоді, коли я вертався вже до Львова; така то балканська почта!). Та не вдалось мені почути промови царя, найважнішого бесідника на святі.

Божеська купіль у морі винагородила труди в дообідний час. Тепленькі (25 ступнів!) води нашого (і не нашого) Чорного Моря, неугавні хвилі раз-у-раз ішли на нас півнистим гребенем.

Розсміяна молодь кидалась на всі боки, перекликувалась по болгарськи, по чеськи, по німецьки, хтось їхав на водному ровері, в далі вилискували в сонці вітрила білим полотном на голубому тлі моря і неба, ближче до мене колихались червоні бочки, як мементо небезпеки для тих, що захотіли би запускатись дальше в морські простори.

На березі в пісочку безліч купальників, відбивались від його ясного коліру барвистими костюмами, плащами, парасольками, тощо і шкірою. З боку вибігав далеко в море сліпий деревляний поміст, закінчений вежою, звідкіля плавці кидались у море. Були там теж два довгі бляшані корита, якими можна було „зїздити" в воду. Цей спорт мене зацікавив і я — бувало — довго приглядався йому зблизька.

Наперед такий смільчак зливав коритце і себе водою, відтак клався в коритце коміть головою і стрілою зїздив у воду.

Вечера в касині з орхестрою моряків. По доріжці поміж столиками плила людська хвиля, прислухуючись оперовим аріям, переплітаним легкою музикою вальсів і фокстротів. Усі столики ресторану тісно обсіли добірні гості. Серед них було чимало старшин болгарської армії і маринарки в елегантних ясних блюзах, що вилискували золотом ґудзиків і погонів. Ми сиділи високо, на веранді, і одночасно бачили на морі три пароплави, освічені ґірляндами з електричних лямпок і три чарівні світляні доріжки, що яскравим відблиском лягали на морське плесо.

(Далі буде.)

Городенський повіт у світлі статистики.

Головний Статистичний Уряд подає такі статистичні дані про городенський повіт на основі перепису населення з 9. грудня 1931 р.

ПРОСТІР, ЗАГАЛЬНЕ ЧИСЛО НАСЕЛЕННЯ І ВОЛОСТИ.

Простір городенського повіту 849,0 км². Загальне число населення повіту 92.894 осіб, з того 43.831 мужчин і 49.063 жінок. Густота населення на км² 109,4 осіб. У повіті була одна міська, 7 сільських волостей, 52 сільські громади. По містах проживало 12.247 осіб, по селах 80.647 осіб.

ПОДІЛ НАСЕЛЕННЯ ЗА ВІРОІСПОВІДАННЯМ.

За віроісповіданням проживало по містах: **6.121 греко-католиків** (50,0 прц.), 2.546 римо-католиків (20,8 прц.), 3.526 жидів (28,8 прц.), 54 інших (0,4 прц.).

По селах жило **63.607 греко-католиків** (78,9 прц.), 12.973 римо-католиків (16,1 прц.), 3.954 жидів (4,9 прц.) і 52 інших (0,1 прц.).

МАТІРНА МОВА.

По містах городенського повіту записали, що **матірною мовою українською говорило 4.725 осіб (38,6 прц.), руською 742 (6,1 прц.), себто разом нашою мовою говорило 5.467 осіб** (44,7 прц.); польську мову подало 4.069 осіб (33,2 прц.), жидівську з гебрайською 2.696 осіб (22,0 прц.), 9 іншою (0,1 прц.).

По селах городенського повіту записали, **що українською мовою говорило 27.923 осіб (34,6 прц.), руською мовою 26.567 осіб (32,9 прц.), себто разом нашою мовою говорило 54.490**; польську мову подало 23.682 (29,4 прц.), жидівську з гебрайською 2.335 осіб (2,9 прц.), 30 іншу.

ГРАМОТНІСТЬ.

По містах уміло читати і писати 6.864 осіб (71,3 прц.), тільки читати 70 осіб (0,7 прц.), **не вміло ні читати ні писати 2.641 (27,4 прц.).**

По селах уміло читати і писати 31.021 осіб (51,6 прц.), тільки читати 345 осіб (0,6 прц.), **неграмотних було 28.190 осіб (46,9 прц.).**

МЕШКАНЕВІ УМОВИНИ.

По містах мешкальних нерухомостей було 2.036, мешкальних будинків 2.074, загальне число помешкань 2.659, загальне число кімнат у помешканнях 4.860, пересічне число осіб на кімнату **2,5.**

По селах мешкальних будинків було 16.849, загальне число помешкань 17.158, загальне число кімнат 24.848, пересічне число осіб на кімнату 3,2.

ДЖЕРЕЛА ПРОЖИТКУ.

По містах проживало: з хліборобства 5.323 осіб (43,5 прц.), з гірництва і промислу 3.017 (24,6 прц.), з торговлі й обезпечень 1.757 (14,3 прц.), з комунікації з транспортом 300 (2,5 прц.), з інших джерел (урядовці, судді, адвокати, лікарі, учительство, інваліди, емерити) 1.850 (15,1 прц.).

По селах черпали засоби на прожиток: з хліборобства 73.376 (90,9 прц.), з гірництва і промислу 3.426 (4,3 прц.), з торговлі й обезпечень 1.452 (1,8 прц.), з комунікації і транспорту 230 (0,3 прц.), з інших джерел 2.163 (2,7 прц.).

ВЕЛИЧИНА СІЛЬСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ.

На загальне число 14.122 господарств: **карловатих нижче 2 га було 6.042 господарств,** на яких проживало 23.227 осіб (3,8 на господарство), 4,379 простором 2—5 га, на яких проживало 20.319 осіб (4,6 на господарство); 915 простором від 5—10 га, на яких проживало 4.772 осіб (5,2 на господарство); 93 простором від 10—15 га, на яких проживало 506 осіб (5,4 на господарство); 43 простором від 15—50 га, на яких проживало 233 осіб (5,4 на господарство); 36 простором 50 га і більше, на яких проживало 101 особа (2,8 на господарство).

З найманої праці у хліборобстві проживало 11.129 осіб; з цього на умових робітників припадало 123 осіб, на фізичних робітників 11.006, між якими було 202 ремісників

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Над Версалем вдарились у леті два ловецькі літаки. Один летун згинув, бо його летопад зачіпився об літак.

— У заливі Полівастеро рибалки зловили величезну черепаху, що походить з тропікальних морів. Черепаха важить 600 кґ., є за 2 метри довга і має 200 літ. Черепаху передали до зоольоґічного городу в Неаполі.

— У Льондоні пожежа знищила 7-поверховий будинок на березі Тамізи, в якім були склади кавчука. Вогонь доходив до височини 100 метрів.

— Совітська чорноморська фльота розпочала маневри під командою Орлова.

— До Москви прибула чехословацька й італійська військова делеґація, що брала участь в маневрах червоної армії біля Києва. Французька делеґація вибралася на Крим.

— Румунський міністер торговлі виповів польському урядові торговельний договір, бо Польща не ввозила румунських товарів, а вивіз рум. винограду до Польщі був цього року тілом дуже слабий.

— В Букарешті арештували 3-ох польських жидів, які займались фальшуванням чеків та розповсюднювали їх в Румунії. В цій справі прибули з Варшави урядовці польської поліції.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 47)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІГЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

Найбільше роботи давала бюрова кореспонденція з усякими робітничими централями і безчисленними приватними працедавцями, як і з розпорошеними по всіх усюдах робітниками; усякі запити, скарги і прохання останніх не могли залишатися без полагоди. За три роки самих обовязкових копій тієї кореспонденції було 4.000 штук.

Було, що навіть „цензуру“ таборової кореспонденції кілька тижнів виконувано в бюрі посередництва праці, поки її перебрало окремо зорґанізоване бюро таборової евіденції, ведене д-ром Іляріем Бачинським. Яка була рація вводити таку установу, якою є „цензура“, для кореспонденції виселенців, Бог знає; одначе вона істнувала від самого початку табору. „Цензура“ таборової кореспонденції — це пречисте свідоцтво, з якою недовірливістю ставився з початку уряд до українських виселенців. Та про істнування тієї цензури мало хто знав, мало хто нею цікавився; ніхто нею не бентежився тому, що її виконування було все примарне, для виселенецького листування зовсім нешкідливе. В дійсності „цензура“ істнувала „на папері“, даючи кільком нашим інтелігентнішим силам змогу сяк-так утриматись у таборі.

Як слідно з цього нарису зайнять, які постійно або переминаюче належали до бюра посередництва праці, мало те бюро — при все змінливій силі і ріжнородности таборового населення — досить роботи. Управа табору ставилася з початку до бюра з явно помітним упередженням. Коли інші бюра були уладжені вигідно, майже люксусово, мали „гуртівне“ на канцелярійні потреби і до-схочу помічних сил, — для бюра посередництва праці годі було зразу вижебрати одного помічника, лібру паперу, пляшину чорнила... „Не маємо на це етату; нехай це обганяють робітничі централі“... відповідала управа байдужливо. „Про мене — завважив я на те — я зробив своє. Зголосив, що без відповідної помочі й опорядження бюра з таким обсягом роботи як слід не можна вести. Що далі, це до мене не належить“... Тоді барон Чапка дозволив приймити „одну“ помічну силу, якою став семинаріяльний учень Юліян Сохацький, котрий, що правда, став за чотирьох.

Треба знати, що ославлений австрійський бюрократизм і на війні виправляв герці. Було наказано вести точні реєстри працедавців, робітників, леґітимацій, контрактів, що мусіли бути списувані в трьох примірниках, Бог знає, на що... Все те вимагало праці й багато часу. А всеж кореспонденція і всілякі статистичні звіти для управи, намісництва, ба й міністерства та окремо ще для військовости — все очевидно по німецьки — ті всі наказані формальности нераз до сміху доводили. Ще й копії з усіх писем треба було обовязково зладжувати і по числам пореховувати. Тому було капарство, заки міністерство наказало придати бюрові стільки помічних сил, скільки було потрібно. По упливі року було їх у бюрі десять.

Безсумнівна річ, що початковий підзорливий настрій управи до бюра основувався на накиненому баронові Чапці упередженні, що це бюро вимушене Посольським Клюбом і є на ділі замаскованою шпіонською станицею. (Так виговорився неуважно командант таборової сторожі). Згодом ці упередження минулись.

Як повставало і розвивалось таборове бюро посередництва праці, описано дещо подрібніше, ніж у загальних поглядових спогадах подобає, не тому, що автор цих спогадів був його завідувачем, а тому, щоб було зображено, які нераз незвичайні труднощі треба було поборювати і колоди зпід ніг усувати, поки щось добуто. Тимбільше, що такі самі, як не більші труднощі і перепони треба було поборювати на кожному кроці, при кожній установі, при кожному бюрі, при кожному магазині, в кожній ділянці життя, щоб тільки щось корисного для табору добути. Управа майже все подавалася; добровільно — ніколи.

Перша валка до пільних сезонових робіт у силі 1.474 людей виїхала окремим поїздом на Чехи дня 22. березня 1915. року. При відїзді були приявні всі члени управи. Від табору і Посольського Клюбу — на його особливе доручення — прощав робітників промовою о. Кушлик. Тоді навіть виїзд з табору на роботи був великою подією!

(Продовження буде.)

Українська пісня

напротязі 30 літ.

(До Ювілейного Свята Українського Національного Музею 27-го ц. м.).

(Докінчення).

Коли творчість Лисенка при великій скількости пісень, всеж обіймала й багато інших ділянок, то Стеценко і Степовий на Великій Україні, і Січинський у Галичині були композиторами par excellence вокальної музики, при чому головно творчість Січинського обмежилась майже виключно до пісні. Стеценко був із них трьох тим, який пішов на крок далі від Лисенка в ріжнородности гармонії й експресії; Січинський знову, сам „музика горя і смутку", вводить у пісню патос і плакучий, — часом навіть дешевий — сентимент, і сліди цієї манери бачимо ще й нині в більшости творів ріжних дилетантів. Творчість Степового лежить у своєму характері більшменше посередині поміж Стеценком і Січинським. У всіх трьох пісня є передовсім: піснею для голосу, в якій фортепіянова партія є тільки додатком, супроводом. В найліпших випадках — зрештою дуже рідких — коли цей супровід набирає деяких познак самостійности, і тоді він ще дуже примітивний і наївний.

Поети, до віршів яких вони пишуть музику, це здебільша Шевченко, Франко, Самійленко, Леся Українка, Олесь і (у Січинського) Лепкий.

Під оглядом стилістичним належить до тої групи Остап Нижанковський (автор дуже популярної пісні „Минули літа молодії...") та живий ще нині Ярослав Лопатинський, який у своїх численних піснях не в одному перевищає і Січинського. Врешті до цієї групи можна зарахувати і Павла Сеницю, якого пісні доволі невитримані, а навіть і хаотичні. Перший Станислав Людкевич починає розуміти вагу самостійної фортепіянової партії, як співрядного, а не підпорядкованого елементу у сольовій пісні. Але Людкевич, якого заслуга і сила таланту лежить у орхестрово-хоральних творах, не присвятив багато місця пісням; тих кілька, які він написав (здебільша до слів поетів з гурту „Молодої Музи"), і які у нас майже загально відомі (назвім хочби тільки „Черемоше, брате мій" чи „Спи, дитинко моя") — визначаються в нашій пісенній літературі вперше свідомим введенням контрастовости елементів: ліричного і драматичного. Людкевич, в якого переважає елемент драматичний, дає зав'язки цій контрастовости, перші у нас зразки пісень цього роду. Їх гармонічна структура вводить у нашу пісню більш ріжнородні засоби, як це було давніше; шляхотна мельодійна лінія формально заокруглюється, фортепіянова партія набирає рис самостійности.

У цьому напрямі робить дальший і значний крок Василь Барвінський, наш перший інструментальний композитор, який одночасно перший застосував принцип цілковитої детайлізації і характеризації окремих моментів тексту. (Одним з найкращих прикладів цього є його пісня „Ой люлі, люлі..."). Барвінський — по своїй психольогії повнокровний лірик; отже, не диво, що його пісні здебільша чисто ліричні; інвенцію та творчу концепцію дає авторові передовсім лінія мельодії голосу. Пісень Барвінського доволі небагато — та виконують їх часто. Це з широким розмахом „Ой поля ви, поля", „Пісня пісень", драматичний „Псалом Давида", чудові „Дві пісні до слів Франка" з орхестрою, пісні до слів Лепкого і ін. Нестор Нижанковський, стилістично зближений до Барвінського, посуває у своїх піснях (з яких мабуть найкращою є „Жита" до слів Олеся), ліріку аж до меж патосу. У фортепіяновій партії він залюбки вживає віртуозних засобів, головно пасажів і октав, одначе, не перевантажуючи самої фактури.

Цій групі галицьких композиторів, яких музична мова і техніка вислову обертається в колі романтики, відповідають на Наддніпрянщині Віктор Косенко і Федір Надененко. Перший із них такий самий стопроцентовий лірик як і Барвінський; його пісні не менше шляхотні і щирі у своєму виразі. Вони зближені у своєму стилі до пісень Рахманінова; в порівнанні з піснями Барвінського вони менше мають у собі елементу „українського", як і взагалі вся творчість Косенка менше „національна", як творчість Барвінського. Косенко є автором кільканацяти пісень („Вони стояли мовчки", „Я ждав тебе", „Колискова", „Ніч і миста хуртовина", „На майдані", „Іду з роботи я з завода", „Колиб то ти могла", „Як на небі зірочки" й ін.) до слів — здебільша — російських поетів вчорашнього дня — у протилежности до Надененка, якого улюбленим поетом є Вороний. Надененко є це один з нечисленних у нас представників чи прихильників французького імпресіонізму; характеристичні риси цього стилю — головно в ділянці гармоніки — бачимо у всіх його піснях, а передовсім в „Японській ліриці". — Як в історії всесвітньої музики імпресіонізм Дебюсі і Равеля безпосередньо лучиться з усіми крайніми музичними напрямками і тенденціями т. зв. „модернізму", так у нашій пісенній творчости маємо сьогодні теж групу модерністів, яких творча концепція, і способи музичної передачі думок діяметрально ріжняться від засобів їх товаришів. Пункт тяжости у пісні не лежить у них в мельодії голосу: він здебільша пересунувся до партії фортепіяну, при якій голос творить часом тільки її звукове доповнення. Мельодія голосу часто тратить широку лінію і розпадається на низку окремих для себе, самостійних мельодійних мотивів, пов'язаних між собою послідовністю форми, тематики і тексту. Гармонія послуговується всіми засобами тональности, політональности і атональности; ритміка дуже ускладнена не тільки в партії голосу, але й інструментальній.

Представниками цього напрямку є на Великій Україні: Пилип Козицький (пісні до слів Рабіндранат Тагоре, Тичини й ін.), який змагає до якнайбільшої простоти виразових засобів, Юлій Мейтус, прихильник бітоналізму, автор численних пісень до слів Сосюри, Тичини, Пушкина й ін. (м. і. його твором є „Пісня про козенятко", яка в останніх роках здобула велику популярність в наших концертових салях), Борис Лятошинський, найкрайніший і найбільш послідовний у своїх змаганнях, автор цілої низки великих циклів пісень до слів Метерлінка, Шеллі, Уайльда, Верлена й ін., і врешті його ученик Ігор Белза („Павільйон з порцеляни" й ін.), іде слідами свого вчителя.

Творчість інших відомих наддніпрянських композиторів, таких як Ревуцького і Вериківського, обіймає інші ділянки; у пісні вони нічого нового не дали.

Ґрупу галицьких модерністів репрезентують у сольовій пісні Зенон Лисько, Стефанія Туркевич-Лісовська і Антін Рудницький.

Автор цих рядків — дав почин в 20-их роках до модерністичного напрямку циклем пісень до слів Бальмонта і „Китайською флейтою" та у своїх „Гимнах Індустріяльної Доби" (слова В. Поліщука), довів цей стиль до занадто великого ускладнення у вокальній і в інструментальній партії. (Автор цілком свідомий того, що „складність" твору чи його складових частин цілком не є однозначною з його вартістю — радше навпаки; тому заввагу в попередньому реченні треба розуміти скоріше як негативну оцінку). Щойно в своєму останньому творі — „Ліричній поемі" для орхестри і голосу (пять поезій Н. Холодної-Лівицької), він старався повернути у бік упрощення формально-технічних і чисто виразових засобів.

Зенон Лисько шукає у своїх піснях (до слів Тичини й ін.), нових шляхів, беручи як гармонійну основу діятоніку і можливо вистерігаючись хроматики. Врешті Стефанія Туркевич-Лісовська, що в стадії творчої кристалізації вагається ще поміж явним і „свідомим" модернізмом і деякими лірично-романтичними нахилами (пісні до слів Бабія, Лукіяновича й ін.), виявляє хист до драматизації і сильних акцентів.

*

Щодо самої програми контерту „Українська пісня напротязі 30 літ", то в неї ввійшли твори всіх згаданих вище композиторів, які заважили на розвитку нашої пісенної творчости, або які своїми творами вносять у характер сольової пісні щось нове і цікаве. Вибрані такі твори, які є характеристичні для даного автора, дарма, що не всі вони є може одночасно і найцікавіші з його творів. В таких випадках, про вибір саме того, а не іншого твору рішали теж технічні огляди при доборі програми.

Антін Рудницький.

Епідемія, голод та безробіття у Бесарабії.

Букарештенські часописи подають неймовірні вістки про положення населення південної Бесарабії. Цього року гірший неврожай ніж попередніми роками і селяни не мають збіжа на засів ані на прожиток. Крім голоду в цих багнистих сторонах шаліє ще пошесть малярії. Впродовж двох тижнів було вже 6.000 випадків малярії.

До цього лиха долучується ще безробіття. Дотеперішня допомога уряду зводилася лише до малих сум, які не могли поправити грізного положення селян. Нпр. повіт Читатя Алба (Білгород) одержав досі лише чотири міліони левів. Коли взяти на увагу простір цього повіту, що рівняється чотирьом буковинським повітам, то ця поміч є мінімальна. В цю пору голодує поверх 200.000 бесарабців, між ними 150.000 селян.

Щоби зарадити лихові, уряд Татареску рішив закупити збіжа з інших сторін та продати його в Бесарабії дешевше. Одначе селяни не мають чим його платити. Тому уряд рішив перевести в Бесарабії поліпшення доріг, причому заробили би голодуючі та безробітні бесарабці. Уряд заціkавився цею катастрофою аж в крайню пору, коли прийшли вістки про комуністичну рухавку серед населення та про аґентів, які ошукують цих нуждарів „еміґраційними пашпортами".

Більшість голодуючого населення це українці або „малороси", як їх звуть в урядових колах.

Литовський премієр про литовську політику щодо Мемеля.

ПАРИЖ, 26. 9. ПАТ. „Ле Журналь" у департаментальнім виданні поміщує інтервю свого спеціяльного висланника з Ковна ред. Біярне з премієром Тубелісом. Тубеліс заявив, що литовський уряд у своїй політиці супроти Мемеля керується тільки журбою про забезпеку національної території перед всіми небезпеками, які могли би зродитись.

Литовський уряд не поборює на своїй території німецькости, тільки намагається перешкодити кожній протидержавній акції. Коли скінчаться вибори та уконституується новий сойм, уряд витягне з того консеквенції. Литва бореться з поважними труднощами з огляду на постійне втручування закордонних чинників, якому товаришать безпосередні погрози. Така ситуація не влекшує повороту до нормального життя на території Мемеля. Та литовський уряд зберігає холодну кров і старається виконати свій обовязок супроти свого краю та міжнародньої спільноти.

Розлам в японськім уряді?

ТОКІО, 26. 9. ПАТ. Аґенція Ренґо повідомляє про можливість розламу в уряді з причини спору, що повстав з приводу ліберальної інтерпретації конституції д-ром Татсукіші Мінобе. Міністри війни й маринарки мають бути невдоволені зі способу полагодження справи міністерством справедливости. Ситуація загострилась, якби міністри війни й маринарки домагались, щоб усунули всі державні функціонарі, що мають такий самий погляд як д-р Мінобе.

Залізнича лінія між Румунією і Совітами.

БУКАРЕШТ, 26. 9. ПАТ. В найближчу неділю правдоподібно відбудеться інавґурація залізничої лінії між Румунією і Совітами через міст на Дністрі.

Перед зміною уряду.

В останніх днях відбуваються на Замку у Варшаві численні наради. През. Мосьціцький відбув нараду з прем. Славеком, у четвер приняв керманича міністра військових справ ген. Каспшицького і міністра торговлі та промислу Райхмана. Ці наради тісно вяжуться зі змінами в уряді, до яких дійде в найближчім тижні по повороті мін. Бека з Женеви. Здогадуються що премієром нового уряду буде колишній премієр Єнджеєвич або міністер внутрішніх справ Косьцялковський. Крім того прийде до зміни на становищі міністрів: торговлі і промислу, скарбу та військових справ.

Вантажні кораблі оминають Суеський канал.

ЛЬОНДОН, 26. 9. ПАТ. Англійські корабельні лінії, які вдержують комунікацію з Далеким Сходом, рішили, що кораблі не поїдуть через Суеський канал, але окружною дорогою довкола Африки. „Дейлі Телеграф“ пояснює це рішення підвишкою обезпеченевих складок, яких домагаються обезпеченеві товариства від транспортів, що їдуть через Червоне Море. Дві корабельні лінії, які вдержують комунікацію між Льондоном і Сінгапуром, Явою і Ню Йорком змінили напрям їзди в останніх двох днях.

Німці організують нацистичну партію в Америці.

НЮ ЙОРК, 11-го вересня. (Вл. кор.) В Ню Йорку є організація „Приятелів Нової Німеччини“, що перетворюється в нацистичну партію на зразок партії в Німеччині. Вони називають цю організацію „Американська Національно-Соціялістична Партія“. Організаторами стали родовиті американці, хоча деякі з них є німецького походження. Основною рисою нової партії є нехіть до жидів. Нова партія приєднує до себе ріжні вже істнуючі американскі націоналістичні організації. Всі вони зраджують сильний протижидівський напрямок. Від часу присуду Бродського у справі напасників на корабель Бремен всі ці протижидівські настрої починають виходити на верх. Деякі з тих організацій займалися досі виключно поборюванням большевизму, а після присуду Бродського не скриваються з протижидівською агітацією.

Порядок першого дня святкування 30-ліття Національного Музею.

Пятниця, 27. вересня, год. 11.30, саля Музею.

1. Учасники вистави П.П. Мистці зволять підняти свої іменні карти вступу до 11-ої год.

2. Власники поіменних карт вступу зволять явитися перед год. 11.30 для запису в Книгу Гостей і для наміреної вплати на закупно творів мистецтва. Квоти вплачені треба вписати в книгу біля свого імени. При записі буде видано число місця на концерт.

3. З огляду на обмежену скількість місць у салі без іменних карт вступу ніхто не зможе увійти на свято.

4. Концерт „Українська пісня за 30 літ“ буде повторений з незміненою програмою в неділю 29. ц. м. в год. 11.30 у салі Національного Музею за попередньою вплатою на закупно творів мистецтва по 2.— зол. від особи.

5. Нормальний вступ на виставу 1.— зол. від особи. Вистава відкрита щоденно від години 9-тої до 15-тої, а в дні концертів і сходин з перервою на виповнення програми.

6. Катальоґ вистави з програмою концерту і зі вступною статтею д-ра В. Залозецького про образотворче мистецтво і А. Рудницького про українську пісню XX-ого віку коштуватиме 1.— зол.

НОВИНКИ

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру містити-мемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— **Дансінґ УССК'у в суботу 28. IX. год. 21** в салях Народньої Гостинниці.

— **Найвизначніша українська повість.** Давно вже не писала вся українська літертурна критика так прихильно про якийсь твір, як про повість У. Самчука „Волинь“. Крім того „Волинь“ придбала авторові першу літературну нагороду і славу найвизначнішого українського повістяра. А II. том „Війна і Революція“, який творить сам для себе окрему цілість, ще досконаліший від першого під оглядом форми і змісту. Вправною рукою описує Самчук, розпоряджаючи великими мистецькими засобами, бурхливі літа світової війни, визвольних змагань і революції. „В. і Р.“ приковує до себе увагу читача від першої до останньої сторінки. Ціна книжки 4.50 зол. Замовляти і гроші слати на адресу: Видавництво „Дзвони“, Львів, Японська 7. II. з зазначенням „на В. і Р.“. Хто замовляє прямо в видавництві, не платить за порто.

— **Кіно „Тон“ у Пасажі Міколяша** вже відчинене. Як премієра йде фільма „Дорога без вороття“. В головних ролях Кей Франсіс і Уіліем Повел, фільмові артисти світової слави.

— **Містифікація.** Нотатка в „Новинках“ в ч. 254 „Діла“ під наг. „Нова Зоря“ перестає виходити?“ є очевидним наслідком містифікації, якої жертвою впав „Експрес Ілюстровани“. Не тільки про ніякі часописні переміни „партія о. єпископа Хомишина“ нічого не знає, але навіть не здогадується відки подібна видумка могла вийти. За президію Української Народньої Обнови: **д-р Іван Волянський.**

— **Гостре стріляння на Замарстинові.** В днях 2—31. жовтня будуть на військовій стрільниці в Замарстинові під Львовом вправи в гострому стрілянні. Простір, загрожений стрільнами, буде обставлений військовими стійками, які звертатимуть увагу прохожим на небезпеку.

— **Україніка.** В австрійськ. тижневику „Штурм юбер Естеррайх“ ч. 22. з 15. ц. м. помістив у фейлетоні спогади про перші дні Української Держави та її боротьбу на всіх фронтах д-р Ш., як написано „командант бригади української кінноти“, що має заголовок „Бурхливі дні на Україні“.

— **Почта продає часописи.** Почтова влада вводить з днем 1. жовтня ц. р. продажу часописів на всіх почтових урядах та агенціях. Продаватимуть по цінах зазначених видавництвом на газеті, без ніяких доплат. Щоби діставати часопис цим шляхом, досить зголосити назву бажаного видавництва в найближчому почтовому уряді або агенції безпосередньо або через листоноша.

— **Водно-комунікаційні роботи** виконує львівський воєвідський уряд на Сяні і Вислоку з допливами та на Бузі від Буська до границі воєвідства. На ці роботи призначено з інвестиційного фонду 400 тисяч зол., з фонду праці 50 тисяч і табор юнаків числом 100 осіб, що представляє вартість роботизни 50 тисяч зол., а врешті з нормального буджетового кредиту 60 тисяч зол. З інвестиційного фонду ведуться роботи на Сяні під Тарнавцями (пов. Перемишль) впродовж 3 км. для охорони громадської дороги, домів і врожайних грунтів. У Гурку і Гуреччу під Перемишлем забезпечують береги нового русла Сяну і замикають старе русло. На Вігорі будуть переведені роботи для охорони урвища у Велесничах пов. Перемишль; в Новосілках Диліських під Добромилем направлять повітову дорогу, а крім того заповіджені інші роботи в Добромильщині. — На Бузі виконано регуляційні роботи для упорядкування ріки біля Кам'янки Стр., поширено русло ріки біля Сільця-Беньків, щоби не обривала берегів. Нове русло Буга виконано в місцевости Бендюга пов. Сокаль, чим забезпечено надбережні грунти. Під Тельжем пов. Сокаль охоронено грунти гр. кат. парохії, а під Сокалем ідуть роботи задля усунення перепон у плавбі. — Всі роботи з фонду праці будуть укінчені до кінця буджетового року. З буджетових дотацій виконують охоронні роботи на Сяні повище Перемишля через Динів аж до Сянока на гірських потоках Дрогобичі, Дилягівці і Вирві, а на Вислоку від Фриштаку до Устя.

— **Блудне колесо.** В останніх роках число дітей у шкільному віці зросло на півтора міліона, при чому не побільшилося число вчителів і вчительок і залишилася майже та сама скількість шкіл. Через те побільшилось переповнення шкіл, а для міліона дітей зовсім забракло місця у школах. Одночасно тисячі кандидатів на вчителів і вчительок є без посад, творячи найбільший відсоток умових безробітних.

— **Буря з громами і зливним дощем у Львові.** У середу 25. вересня ц. р. перейшла над Львовом і околицею нагальна буря з громами і дощем. У ночі знову падав зливний дощ кілька годин. Учора вполудне грім ударив у будинки Івана Будкова з Острова. Згоріла хата, стайня і стодола зі збіжем. У Борщовичах грім ударив в антену, розвішену над шкільним будинком, вибив два вікна і осмалив футрини. В ночі грім ударив у стайню Демяна Костева в Чернушовичах і вбив корову. Крім того згоріла стодола. В год. 2-ій вночі від удару грому згоріла стодола зі збіжем Анни Солобах у Вербіжі. В цілім повіті буря спричинила великі шкоди.

— **Краєва хроніка.** Робітника Дзендзевича з Рясної Польської засудив львівський суд на 7 літ вязниці за те, що порубав сокирою свою жінку. — У Пукові біля Рогатина намагався хтось підпалити млин Едм. Чаплїцького. Як підозрілого арештували парубка Ст. Длужина — Управителя Суспільної Обезпеченості в Рогатині Тад. Цьолка пострілив хтось у ногу. — До залізничого сторожа в Нижанковичах стріляло трьох людей, яких він зустрів на залізничому шляху.

— **Присуд на комуністів.** Найвищий суд у Варшаві розглянув справу кільканацятьох членів КПЗУ з Ковельщини, засуджених ковельським судом на кари від 5 до 15 літ вязниці. Варшавський суд відкинув касацію, наслідком чого присуд стався правосильним.

— **За ОУН.** З компетентного джерела довідуємось, що в Рівному засуджено Максима і Сергія Фаринюків на 5 літ і Івана Фаринюка на 4 роки вязниці не за комуністичну діяльність, як сказано у новинці „Діла“ ч. 255, але за належання до ОУН.

— **Застрілив втікача з вязниці.** З арешту городського суду в Краківці втікло трьох бандитів, що відбували кару вязниці за крадежі і грабункові напади. Бандити виломили віконні крати. Підчас погоні вязничний сторож застрілив Михайла Горбатого. Двох інших втікачів, Галайка і Фартуха зловлено і відставлено до вязниці окружного суду в Перемишлі.

— **Жебрала для державного скарбу.** В міському захисті для жебраків у Варшаві померла

свого часу 70-літня жебрачка Фавстина Яновська. В її панчосі знайшли пачку банкнотів і золотих монет на суму кільканацяти тисяч зол. Списали протокол і почали шукати за родиною багатої жебрачки. Одначе нікого не знайшли. Томущо ніхто не зголосив своїх прав у припинаному речинці, ціла сума перейде до державного скарбу.

— **За образу Гітлера.** Окружний суд у Варшаві оголосив присуд на купця Наума Гальберштедта за образу канцлера Гітлера. Як відомо, Гальберштедт звернув письмо одної німецької фірми з дописк͏ою, що недвозначно зневажувала провідника німецької держави. Наслідком інтервенції німецької влади справою занявся варшавський суд, який засудив Гальберштедта на 8 місяців арешту. Обтяжуючим моментом суд приняв факт, що зневага торкалася голови держави, з якою Польща удержує приязні взаємини, зате злагіднюючою обставиною уважав афект обвинуваченого під враженням некорисного положення жидів у Німеччині.

— **Найнещасливіші каліки.** За обчисленнями на основі перепису з 1918 р. у Польщі живе 33 тисяч сліпих людей, з того 60 прц. мужчин і 40 прц. жінок. У віці до 21 літ є 16 прц. Глухонімих і рівночасно сліпих є 13 осіб.

— **Напад вовків на гуси.** Під селом Ярнево пов. Слонім напали вовки на стадо гусей і частину зїли на місці, а решту видусили. Жертвою вовків стало 87 гусей.

— **Український студент розтинає на три частини кут.** Федір Махник, молодий 21-літній студент, родом з Маганой Сити в Пенсильвенії, заінтересував фахових математиків з Дітройту методою розтинання ґеометричного кута при допомозі циркля й простого кутоміра. Махник приїхав до Дітройту на конґрес українсько-американської молоді, що відбувся 31. серпня ц. р.

— **Помер головний рабін Ню Йорку.** Гаврило Вольф Марґоліс, головний рабін міста Ню Йорку і декан усіх американських рабінів, помер у 87. році життя. Він був письменником, знавцем жидівського релігійного права, промовцем і одним з провідників жидівського сіоністичного руху. Був свого часу делегатом на жидівський конґрес у Базилеї та Кракові. Походив з Литви і прибув до Америки перед 31 літами. У Ню Йорку перебув 25 літ при синаґозі Адат Ізраель, що нараховує 10.000 вірних.

— **Планетарія в Ню Йорку** буде відкрита з початком жовтня ц. р. Вона буде частиною американського музею природничої історії. Наперед будуть впускати до планетарії шкільну молодь, опісля старшу публику. Планетарія має круглу салю на 750 осіб, а над нею сталевий дах у виді бані, на якому показуватимуть небесні тіла. Крім головної бані є ще багато бічних, де будуть виставлені форми поодиноких небесних тіл.

— **Новий найбільший багач в Америці.** Американці самі не знають, хто в них найбагатший. Досі славу такого чоловіка мав Джан Д. Рокфелер, а дехто каже, що вже Генрі Форд з Дітройту заступив його місце. Тимчасом письменник Джан К. Винклер вважає фабриканта з Вілмінгтону в стейті Делевер, Дю Понта, за найбагатшого. Властиво не одного Дю Понта, а його родину, яку він називає „династією Дю Понтів" у своїй книжці, що саме вийшла з друку. Ця „династія" настільки розумна, що не вмішується в політичні справи, не ділить маєтку, а перетримує його неподільно з батька на сина через пять генерацій, починаючи з Ірена Елевтера Дю Пон Намір, що по втраті родинного маєтку в часі Наполеонських воєн прибув в Америку і заложив у 1800 р. фабрику стрільного пороху в Вілмінгтоні. Тепер ця родина має маєтку на пять міліярдів долярів. Вони вкладені в ріжні фабрики, передусім в фабрику пороху, а по великій війні в головну американську фабрику авт, Дженерал Моторз Корпорейшен. Дю Понти мають яких 25 ріжнородних підприємств, у яких хтось з родини є управителем, але всі підлягають одному родоначальникові, начеб справді творили один рід. Стейт Делевер остає під їх впливом, але вони цього впливу не використовують і не надуживають. Члени родини в минулому й теперішньому займаються не лише бізнесом, але також і наукою, мистецтвом, літературою а навіть поезією.

— **Новий дар славного лікаря.** Шведський лікар Аксель Мунте, що живе постійно в Італії, автор славної „Книги з Сан-Мікеле" переслав данському королю ввесь свій гонорар за останню книжку — 100.000 корон; 10 тисяч призначає для бідних дітей, 5 тис. на „охорону медведів від людей і на оборону їх прав на життя".

— **Ріжні вістки.** У Токіо зустрічали маніфестаційно нового секретаря абісинського консуляту. — Згоріла велика португальська радіостанція в Пареде; на 6 міс. припинені авдиції. — У Москві помер 78-літній універс. професор П. К. Худяков; викладав прикладну математику; після технічних студій довгі роки був шлюсером і вивчав паровози. — Французька академія наук вислала до півн. Еспанії комісію для досліду дуже рідкої недуги, невідомої на суходолі т. зв. мальтійської пропасниці. — У французькій академії безсмертних є нові три вільні місця після смерти Альберта Бенара, Ж. Ленотра і Жіль Камбона. — На Мальті сильно подорожчали харчі у звязку із вістками про італ.-абісинську війну. — Італія купила більшу скількість еспанського вина для потреб армії в Абісинії. — У Ленінграді перезвали наново 35 вулиць; деякі т. зв. революційні назви сильно перестарілись за кілька літ.

ДИВОГЛЯДИ.

ХОТІВ ЖИТИ НА МІСЯЦІ.

Цими днями покінчив у Темешварі самогубством молодий румунський учений, що від літ присвятився одній мрії: вибудувати машину, що повезла би його на місяць. Знав він теоретичні студії про місяць і технічні спроби своїх попередників, що будували всякі бальони та ракети. Його студії довели його до такого містичного стану, що він почав писати поезії до місяця і почував себе на землі нещасливий. Коли одного дня його експеримент не вдався, застрілився. Залишив він великий рукописний матеріял.

КЛЮБ НЕВДАЧНИКІВ.

В Осльо заснували клюб невдачників, таких, що ми їх називаємо „з пехом". Сотні осіб зголосилось на членів. Клюб має чудову обстанову, здебільша залізну, щоб ніхто нічого не міг збити. Багато невдачників потвердило свою нещасливу долю, бо дістало відмовну відповідь.

МАЛЯР - ЗЛОЧИНЕЦЬ.

У славній американській вязниці Сінг-Сінг сидить засуджений на досмертну кару добрий маляр Т. Л. В. Ляфтенс. Тому, що він зразково поводився, йому дозволили малювати. 92 добрих його образів висить в окремих салях вязниці і її відвідувачі платять з приємністю невеличкий вступ, щоб їх оглянути.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": „ОРЛОВ".

Серед повені перероблених на фільму оперетток маємо врешті й „Орлова". Ця оперетка з сюжетом з життя російської політичної еміграції в Парижі, з її колишніми князями, тепер шоферами, кельнерами і т. д., кілька літ тому йшла довгий час у Львові й чарувала всіх погідною веселістю на доказ, що й така траґедія князів може мати веселу сторінку. Фільма додала до змісту тієї оперетки не тільки невідлучні в таких випадках балалайки й гопак, але передовсім багату сценерію і зробила з оперетки зовсім добру „фільмову пєсу". Відпочиваєте та смієтесь погідно, а хоч під кінець маєте трохи сензації з підробленим князем, усе кінчиться добре. Славний діямант „Орлов", Петрович та Ліліяна Гейд — три речі, які варта оглянути в кожній фільмі. Додатки цікаві.

Дописи.

ЗОЛОЧІВ.

Збори Районової Молочарні. Кількамісячна підготовна праця для зорганізування в Золочівському повіті Районової Молочарні головно завдяки інтенсивним зусиллям та організаційним здібностям п. Сабата осягнула своє формально-організаційне завершення. Дня 16. м. м. відбулись установчі збори, на які прибули делегати 16 сіл у числі понад 60 осіб. Відрадним явищем, що слід підкреслити, була велика фреквенція жінок, головно з підміських сіл. Дискусію, що стояла на високому рівні, розпочав делегат М. С. інж. Йовик. Він і пояснив присутнім статут, який ухвалено. До Надзірної Ради ввійшло 8 селян, 2 священиків і 2 громадян із Золочева. Надзірна Рада на свому засіданні дня 23. м. м. іменувала дирекцію у складі: Ю. Сабат, головний управитель, інж. Р. Мавчин, книговод, м-р В. Біловус, скарбник.

Збори філії Муз. Т-ва імени Лисенка. В днях 1. і 3 вересня відбулися в салі Т-ва „Бесіда" в Золочеві загальні збори філії Муз. Т-ва ім. Лисенка при малому заінтересуванні членів. Зі звіту виділу приявні члени довідались про музичну діяльність виділу та про зусилля зібрати відповідний фонд на купно фортепіяну. Збори вибрали новий виділ, який уконституувався в цей спосіб, що головою вибрано п. Ангелину Залужну, як членів виділу п. Іванну Барчинську, Юліяна Сабата, Володимира Шандра та д-ра В. Красноперу. Новий виділ приступив негайно до дальшої збірки грошей і врешті купив фортепіян. Відновлено теж проби мішаного хору і розпочато проби псальму Бортнянського „Слава во вишніх Богу".

Концерт Марії Сокіл. Уперше загостила до Золочева знана українська оперова співачка Марія Сокіл і влаштувала 19. вересня в салі Т-ва Шашкевича свій власний концерт. Програма концерту була багата й ріжноманітна. Зложилися на неї пісні: Василенка „Жениі", Лисенка „Ой одна я, одна", Січинського „І золотої і дорогої", Людкевича „Піду від вас", Стеценка „Вечірня пісня", Черешніна „Яб тебе поцілувала", Крайслера „Старовіденська пісня" і „Серенада", Мейтуса „Пісня про козенятко"; з українських народніх пісень: Барвінського „Ой війди, війди" і „Вийшли в поле косарі", Ревуцького „Червоная ружа" і „На вулиці скрипка грає", Колесси дві лемківські пісні; Лиска „Не стій вербо", оперові арії з „Тоски", „Батерфляй", „Богеми" Пучіні та Мусорґського „Думка Парасі" з опери „Сорочинський Ярмарок". Марія Сокіл — це найкраща у нас оперова співачка з европейською вже славою. Її гарний ліричний сопран, яким по мистецьки володіє, її висока вокально-музична культура і надзвичайно влучна інтерпретація кожної пісні просто порвали слухачів. Тому не диво, що публика (на жаль, не надто численна) нагороджувала кожну точку співачки горячими оплесками, вимагаючи наддатків. Без сумніву частина успіху того вечора належиться також композиторові і піяністові п. Антонові Рудницькому, який своїм інтелігентним і дискретним акомпаніяментом зумів підчеркнути моменти повної ніжної лірики і схопити духа німецьких та італійських пісень, як також оперових арій, завершуючи високо-мистецьку цілість інтерпретації солістки. Концерт цей залишив у громадян Золочева незатерте враження, як один з найкращих вечорів.

Д-р В. К.

Нові книжки й журнали.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ НА 1936 РІК. Львів 1936. Накладом Видавничої Кооперативи „Червона Калина". Стор. 36 + 172, ф. 8°. Зміст: Наша традиція — д-р Осип Пеленський. Коли не ті кістки — Б. Л. — Слово про полк піхоти — Богдан І. Антонич. — Симон Петлюра — І. Кедрин. — Ось так стріляють! — Ф. Дудко. — Політичні мотиви і стратегічні плян ген. Брусілова літом 1916 р. — О. Думін. — Лисовя — Богдан Гнатевич. — Перший король України — Теофіль Коструба. — Богун під Винницею.— Ігор Лоський. — Рейд полковника Ждановича — І. Горішівський. — Гуцульська сотня У. С. С. здобуває перехід через Збруч — М. Горбовий. — Листи — Олена Губчакова. — Інвалід — Василь Софронів. — Перед зривом — о. Никон Сохоцький. — Оборона казарми Фердинанда — Мирон Заклинський. — Памятний день — Дмитро Гонта. — Панцирний поїзд ч. 2 — д-р Іван Карпинець. — Іванові без імени — д-р Лев Ганкевич. — На Тарасовій Могилі — Олекса Ярицький. — Симонова криниця — Федір Дудко. — Обоз задержався — Ф. Т. — Микола Самокиша — І. І. Як прийшло до чортківського прориву — д-р М. Андрусяк. — Заняття Києва — Ів. Вербицький. — Махно і махнівці — М. Ірчан. — ... днів жаху — А. Розвадівський. — Зі записок полевого духовника бригади У. С. С. — о. Макарій Каровець Ч.С.В.В. — Котрочені — д-р Ол. Марітчак. — Перший привіт — Л. Бачинський. — Так судилося — Л. Бачинський — Франко й полонені українці з Наддніпрянщини — В. Сімович. — Як виглядатиме майбутня війна? — ген. хор. Всеволод Петрів. — Абісинія — В. Янів. — Редакція, окладинка, ілюстрації до геройств — д-р І. Івасюк.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 27. IX. год. 8. веч. Аб. 1 „Музика на вулиці".

Субота, 28. IX. 8. год. веч. Аб. 2 „Визволення".

Неділя, 29. IX. год. 3.30 „Авантюра в раю", ціни найнижчі; год. 8. веч. Аб. 1. „Музика на вулиці".

Театр Рівнородностей.

Нечинний.

Кіна.

АДРІЯ: „Син Конг-Конга" „Лови на тигра".
АПОЛЬО: „Турандот".
АТЛЯНТИК: „Орлов" муз. комедія з Ів. Петровичем і Ліліяною Гейд.
ВАНДА: „Федора", „Ремо-Сатан".
ГРАЖИНА: „Розмріяні уста (Е. Бергнер).
КАСІНО: „Секвоя".
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Мала веня" (з Франціскою Галь).
МАРУСЕНЬКА: „Людина-вовк".
МІРАЖ: „Мікі Маус у гостях Фліпа та Флипа", „Зводниця".
МУЗА: „Я збіглець".
ПАКС: „Донован" і додатки.
ПАЛЯС: „Дві мовсі".
ПАН: „Дорога без вороття".
РАЙ: „Жид Зіс".
СВІТ: „Весела Зузанна" (Ліліяна Гарвей).
СОНЦЕ: „Дика дівчина", „Місто під терором".
СТИЛЕВЕ: „Авдієнція в Ішлю" і ревія.
УТІХА: „Пострах Мексику" й ревія.
ХИМЕРА: „Малий полковник" (Шерлі Темпль).

Закордонне радіо.

Пятниця, 27. вересня 1935.

Відень (506,8) 12.00, 13.10. 17.30, 23.15 Концерт. 15.70 Тріо ц-моль Брамса, 19.30 „Пуритани" оп. Белінія, 22.20 Легка форт. музика. **Прага** (470,2) 12.30 Сальон. музика, 16.30 Концерт, 21.40 Смичк. квартет ч. 2 Ірака. **Париж** (1648) 12.15 Симф. музика. 22.50 Танк. музика. **Білгород** (437,3) 12.00, 16.00 Пісні. **Рига** (514,6) 17.10 Лотиська музика, 12.10 Серенади (муз., сп.), 19.40 Симф. концерт (муз., сп.). **Берлін** (356.7) 9.00 Рококові твори, 14.15 Вес. мельодії, 19.00 Концерт на форт. і орх. а-дур Моцарта. **Кеніґсвустергавзен** (1571) 16.00 Популярна музика, 18.45 Скр. рецитал, 19.15 Нар. муз., спів. **Кельн** (455,9) 17.00 Музика з усього світа, 1.30 Нар. пісні. **Ляйпціг** (382,2) 21.30 Ісляндська нар. музика на стідю. **Мінхен** (405,4) 16.10 Форт. рецитал, 24·35 „Князь Гомбург" оп. Гренера (фрагм.). **Штутгарт** (522,6) 24.00 Концерт: „Нерон й Акте" оп. Хуана Манена (на стідю). **Будапешт** (549,5) 17.00 Циг. музика, 19.20 Спів. **Мілано** (221,2) 11.30 Легка музика, 22.00 Віольончеля. **Рим** (420,8) 13.06 Концерт. 20.40 Музика нар. характеру.

Субота, 28. вересня 1935.

Відень (506,8) 14.00 Спів, 16.40 Парада осінніх пробошників (муз., спів), 19.10 Арії та пісні (Юнг альт), 19.45 „Їх Екселенція танцює вальса" оп. Ашера, 22.10 Соната б-дур оп. 106 Бетовена. **Брно** (325,4) 18.00 Фр. опери (спів). **Прага** (470,2) 7.00, 12.20, 14.15 Концерт, 20.50 Чехословаччина в нар. пісні. **Париж** (1648) 20.00 Форт. рецитал, 20.45 „Жан де Нівель" оп. Делібеса. **Білгород** (437,3) 17.00, 21.30 Нар. пісні. **Берлін** (356,7) 18.15 Давні нім. танки, 18.30 Жіль Верн — авд., 19.15 Солісти, 20.10 Вес. вечір. **Кеніґсвустергавзен** (1571) 18.45 Орг. твори Гендля, 22.30 Музика. **Мінхен** (405,4) 15.15 Балади Леве (Гроно барит.), 19.05 Вес. вечір. **Будапешт** (549,5) 17.16 Солісти (гітара, спів), 19.00 Циг. музика, 20.00 Міса Солемніс, 22.25 Концерт. **Мілано** (221,2) 13.10 Тріо, 21.30 Симф. концерт. **Рим** (420,8) 17.35 Сицилійські пісні, 20.40 Вечір опер.

Львівське радіо.

Пятниця, 27. вересня 1935.

6.30 Раншня авдиція, 6.33, 6.34 Руханка, 6.50 Музика в гр. пл.; у перерві в год. 7.20 Ранішній денник. 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 10.00 **Богослуження з Успенської церкви у Львові**, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Для ст. дітей: „Пан Твардовський іде на місяць", 12.40 Концерт, 13.25 Для жінок, 13.30 З ринку праці, 13.35 Легка музика з гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Пісоньки в вик. Риш. Тавбера в гр. пл., 16.00 Гутірка для хорих, 16.15 Концерт орх., 16.45 Хвилинка питань для ст. дітей, 17.00 У фабриці спровець і щеплянок, 17.15 Хвилина поезії, 17.20 Скрипк. рецитал у супр. форт., 18.00 Тема з варіяціями — вес. муз. авд., 18.30 Акт. гутірка, 18.40 Культ. та мист. життя столиці, 18.45 Реклям. концерт, 19.00 Кабінет воскових фігур, 19.15 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 19.25 Трансм. з Відня: „Пуритани" оп. Белінія; у перервах: Веч. денник, Із суч. Польщі, 22.10, 22.15 Спорт. вістки, 22.25 Під італ. небом — гр. пл., 22.45 Танк. музика з гр. пл.

Субота, 28. вересня 1935.

6.50 Ранішня авд., 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Концерт орх., 13.25 Для жінок, 13.30 Найгарніша гр. пл., 14.30 Опери з „Ля Скалі" з гр. пл., 15.00 „Турботи редактора" Бол. Пруса, 15.13 Біржа, 15.25 Польська морська торговля, 15.30 Концерт орх., 16.00 Лекція фр. мови, 16.15 Твори на гітару, 16.30 Техн. скринька, 16.45 Вся Польща співає, 17.00 Боротьба з безробіттям і марнуванням праці, 17.15 Фрагмент із спорт. змагань, 17.35 Новини з гр. пл., 17.50 Гутірка про Люблин, 18.00 Театр Уяви: Для дітей „Золота качка" на осн. Ор-Ота, 18.30 Ост. шкільні видання, 18.40 Сільва рерум, мист. життя, 18.45 Форт. рецитал, 19.00 „Червенська Земля" новий часопис, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Акт. гутірка, 20.00 Легка музика. 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі, 21.00 Гумор, 22.00 Концерт орх., 23.05 Нар. і сальон. музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.30—5.33·50 зол.

Нім. марка 1·52—1·60, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінги 26·10—26·20, австр. шілінги 99·50 — 102, чеські корони 20·50—21·50, рум. леї 28·50—30·50, ліри 36·00—39·00.

Золото: Доляри 9.03—9·07, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·20—36·80, Рублі 4·60 — 4·70. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·50—45·00, 5 проц. дол. Б. Г. 53·00—54·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 41·50—43·00, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 44·50—46·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 50·50—52·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Премійки.

Долярівки 50·50 — 52·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 40·50—42·50.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від до	від до
Коноп. сім'я	22·75—23·25	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 26-го вересня п. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опакування . .	2·70	зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.74·50	„
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дав зачет по . . .	2·80	„
1 л. молока	0·13	„
1 л. сметани	0·60	„
1 к. яєць	3·60	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, молоко і сметану вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 26. IX. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 90 дкг.	за 1 кг.	0·85	зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·90	„
Качки	„	0·75	„

Птицю приймає в кількости визначеного приділу для кожного свого доставця.

ОПОВІСТКИ.

Вписи на Курси: Торговельний для Абітурієнтів та Кооперативний при Торговельній Школі „Рідної Школи", ім. „Просвіти" у Львові, вул. Хшановської 9. приймається щодня в ранішніх годинах до 5-го жовтня ц. р. Початок викладів дня 3. жовтня в год. 4-ій попол., вписове 10 зол., місячна оплата 20 зол. 418 Управа Школи.

За редакцію відповідає Олександер Кость. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.